

**4^η Ανοικτή Συζήτηση Διδακτικού Προσωπικού, ΚΕ.ΔΙ.ΜΑ, 5
Δεκεμβρίου 2018**

Θέμα: Τρόποι Αξιολόγησης στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

Τοποθέτηση: Στέλλα Αχιλλέως, Τμήμα Αγγλικών Σπουδών, ΠΚ

Η σημασία και χρησιμότητα της διαδικασίας της αξιολόγησης στα πλαίσια της διδασκαλίας και της μάθησης:

Για το φοιτητή/φοιτήτρια, η διαδικασία αξιολόγησης προσφέρει την ευκαιρία:

- πρώτον, να διαπιστώσει το βαθμό στον οποίο κατάφερε να εκπληρώσει τους μαθησιακούς στόχους του μαθήματος που παρακολουθεί,
- και δεύτερο (και πιο σημαντικό), να πάρει την κατάλληλη ανατροφοδότηση ούτως ώστε να ακολουθήσει μία πορεία βελτίωσης και ανάπτυξης.

Η διαδικασία αξιολόγησης είναι επίσης χρήσιμη και σημαντική για το/τη διδάσκοντα/διδάσκουσα αφού του/της προσφέρει την ευκαιρία:

- να αξιολογήσει το βαθμό στον οποίο έχουν επιτευχθεί οι στόχοι του μαθήματος που διδάσκει,
- να εντοπίσει τις διδακτικές ανάγκες των φοιτητών ούτως ώστε να προσπαθήσει να θεραπεύσει τα κενά εκεί όπου χρειάζεται,
- να επαναπροσδιορίσει ίσως κάποιους από τους στόχους ή ενότητες του μαθήματος την επόμενη φορά που αυτό θα προσφερθεί και να σκεφτεί τρόπους με τους οποίους θα μπορούσε να βελτιώσει το μάθημα ή τη διδασκαλία του ούτως ώστε να είναι πιο αποτελεσματική. Με τον τρόπο αυτό, η αξιολόγηση των φοιτητών, δίνει στο/στη διδάσκοντα/διδάσκουσα την ευκαιρία της αυτό-βελτίωσης, αφού λειτουργεί ως ένα είδος αυτό-αξιολόγησης.

Οι πιο πάνω στόχοι επιτυγχάνονται νοουμένου ότι η αξιολόγηση γίνεται με έναν τρόπο που επενδύει σ' αυτήν ως διαδικασία που συμβάλλει ενεργά στη διαδρομή της μάθησης και όχι ως μία διαδικασία που σκοπό έχει απλά την καταχώρηση ενός βαθμού στο τέλος του εξαμήνου – δηλαδή με έναν τρόπο που δίνει βάρος στην ποιοτική διάσταση της αξιολόγησης και όχι στην απλά αριθμητική εκτίμηση της επίδοσης.

Πιστεύω ότι η συνειδητοποίηση της ειδοποιού αυτής διαφοράς εκ μέρους των ίδιων των φοιτητών/φοιτητριών οδηγεί στον απεγκλωβισμό τους από οποιεσδήποτε βαθμοθηρικές νοοτροπίες μπορεί να έχουν εισερχόμενοι στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Οι παράγοντες που θεωρώ ότι συμβάλλουν στην ανάπτυξη της ποιοτικής διάστασης της αξιολόγησης είναι:

- η συνεχής αξιολόγηση μέσω της συστηματικής παρατήρησης της συμμετοχής και της προόδου του/της φοιτητή/φοιτήτριας (μέτρο το οποίο διασφαλίζεται, σε κάποιο ίσως βαθμό, στο ΠΚ με τον κανονισμό που προβλέπει ότι ο τελικός βαθμός των φοιτητών δεν μπορεί να βασίζεται σε μία και μόνο βαθμολογία)
- η λεπτομερής και όσο το δυνατό πιο συστηματική ανατροφοδότηση των φοιτητών, η οποία είναι ιδιαίτερα αποτελεσματική σε συνάρτηση με το μέτρο της συνεχούς αξιολόγησης.
- η διαφοροποίηση των τρόπων αξιολόγησης ανάλογα με το επίπεδο του μαθήματος και το έτος σπουδών, ούτως ώστε οι φοιτητές/φοιτήτριες να ενθαρρύνονται σταδιακά να αναπτύσσουν το απαραίτητο επίπεδο αυτόνομης σκέψης που θα τους/τις βοηθήσει όχι μόνο στην εξεύρεση λύσεων ή απαντήσεων σε προσφερόμενα από το/τη διδάσκοντα/διδάσκουσα ερωτήματα, αλλά και στη ανάπτυξη και διατύπωση δικών τους ερωτημάτων σχετικά με τη διδακτέα ύλη.

Ταυτόχρονα, θα πρέπει να υπάρχει:

- σαφής διατύπωση των στόχων του μαθήματος ευρύτερα, αλλά και
- σαφής διατύπωση των στόχων της κάθε αξιολόγησης, επεξήγηση της ύλης που περιλαμβάνει, όπως και των κριτηρίων αξιολόγησης.

Με βάση την πιο πάνω θεώρηση και την εμπειρία μου ως διδάσκουσα στο Τμήμα Αγγλικών Σπουδών του ΠΚ (πιο συγκεκριμένα στον τομέα Λογοτεχνίας), θα παρουσιάσω:

- κάποιες τεχνικές αξιολόγησης που χρησιμοποιούνται στο Τμήμα ΑΓΓ, αλλά και
- κάποιους από τους τρόπους με τους οποίους αυτές οι τεχνικές σταδιακά διαφοροποιούνται ανάλογα με το επίπεδο σπουδών, στα πλαίσια της προσπάθειας η αξιολόγηση να ενταχθεί με οργανικό τρόπο στη διαδικασία της μάθησης και της ανάπτυξης των φοιτητών.

Στο 1^ο έτος σπουδών:

- δίνεται ιδιαίτερη σημασία και φροντίδα στην ομαλή εξοικείωση των φοιτητών/φοιτητριών με τα δεδομένα αλλά και τις απαιτήσεις της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- το πιο πάνω σημείο δεν περιλαμβάνει απλά την ξεκάθαρη διατύπωση των στόχων στους οποίους αναφέρθηκα πιο πάνω (πράγμα που είναι εξάλλου απαραίτητο σε όλα τα έτη σπουδών), αλλά και την προσφορά μαθημάτων που σκοπό έχουν την κατάλληλη προετοιμασία των φοιτητών/φοιτητριών στη συγγραφή ακαδημαϊκών δοκιμίων (academic essay writing)
- ως εκ τούτου, οι τεχνικές αξιολόγησης που χρησιμοποιούνται στα υπόλοιπα μαθήματα τα δύο πρώτα εξάμηνα λαμβάνουν υπόψη αυτό το δεδομένο. Η συγγραφή ακαδημαϊκών δοκιμίων και η ανάλυση δευτερογενούς υλικού εντάσσονται σταδιακά ούτως ώστε οι φοιτητές/φοιτήτριες να είναι κατάλληλα προετοιμασμένοι/ες όταν τους ζητηθεί να ανταποκριθούν σε αυτού του είδους τις εργασίες. Οι τεχνικές αξιολόγησης περιλαμβάνουν περισσότερο ερωτήσεις που σκοπό έχουν τη διαπίστωση του βαθμού στον οποίο οι φοιτητές/φοιτήτριες έχουν αφομοιώσει τη διδακτέα ύλη και την ανάλυση πρωτογενούς υλικού (response essays).
- οι εξετάσεις είναι κυρίως γραπτές, ως επί το πλείστον εντός της τάξης και οι απαντήσεις που ζητούνται είναι πιο περιορισμένης έκτασης απ' ότι οι απαντήσεις που ζητούνται στα μετέπειτα έτη σπουδών.

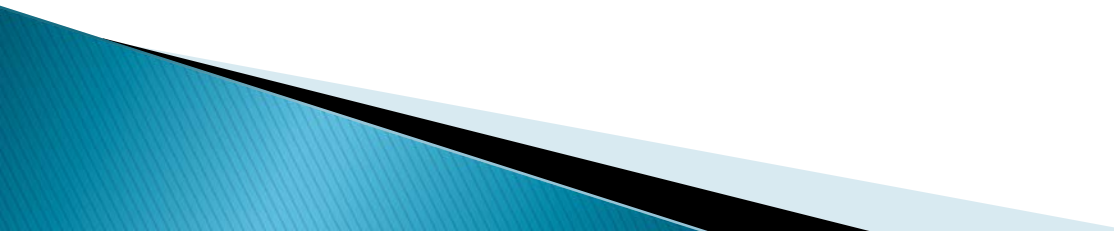
Ιδιαίτερη σημασία στη διαδικασία αξιολόγησης και μάθησης έχει η ενδιάμεση εξέταση, η οποία προσφέρει στο/στη διδάσκοντα/διδάσκουσα την ευκαιρία να:

- διαπιστώσει έγκαιρα το βαθμό στον οποίο οι στόχοι του μαθήματος μέχρι εκείνο το σημείο έχουν επιτευχθεί και να αξιολογήσει εάν έχει γίνει ικανοποιητική πρόοδος. Έτσι, με βάση αυτή την αξιολόγηση να πορευθεί στο δεύτερο μισό του εξαμήνου.
- να εντοπίσει έγκαιρα τυχόν κενά, ελλείψεις, αδυναμίες των φοιτητών/φοιτητριών και να δράσει με τέτοιο τρόπο ούτως ώστε να τους/τις βοηθήσει να τις θεραπεύσουν.
- να προσφέρει έγκαιρα την απαραίτητη ανατροφοδότηση στους/στις φοιτητές/φοιτήτριες, ούτως ώστε να τους/τις βοηθήσει να βελτιωθούν εκεί όπου χρειάζεται.

Στα πλαίσια της διαδικασίας ανατροφοδότησης, έγκαιρης διάγνωσης ελλείψεων και αδυναμιών και της θεραπείας αυτών, το Τμήμα Αγγλικών Σπουδών έχει εισαγάγει εργαστήρια (clinics) που σκοπό έχουν την περαιτέρω στήριξη φοιτητών/φοιτητριών οι οποίοι/οποίες το χρειάζονται.

Οι φοιτητές/φοιτήτριες αυτοί/αυτές παραπέμπονται στα εργαστήρια όταν ο/η διδάσκων/διδάσκουσα εντοπίσει κάποιες ελλείψεις, δίνοντας τους έτσι την ευκαιρία να θεραπεύσουν τις ελλείψεις αυτές με τρόπο συστηματικό και εξατομικευμένο.

Ο τρόπος με τον οποίο οι τεχνικές αξιολόγησης διαφοροποιούνται στα μετέπειτα έτη σπουδών – ιδιαίτερα στο 3^ο και 4^ο έτος που οι φοιτητές/φοιτήτριες παίρνουν πιο απαιτητικά μαθήματα επιλογής του κλάδου τους – είναι ιδιαίτερα σημαντικός, αφού σκοπό έχει τη σταδιακή ανάπτυξη της αυτόνομης σκέψης που είναι απαραίτητο να επιτευχθεί στο επίπεδο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Συγκεκριμένα (σταδιακά στο 2^ο έτος και σε μεγαλύτερο βαθμό στο 3^ο και 4^ο):

- η αξιολόγηση των φοιτητών/φοιτητριών βασίζεται σε εργασίες που οι φοιτητές/φοιτήτριες αναλαμβάνουν να ολοκληρώσουν στο σπίτι παρά σε εντός της τάξης γραπτές εξετάσεις. Στις εργασίες αυτές οι φοιτητές/φοιτήτριες καλούνται να γράψουν στο σπίτι ακαδημαϊκά δοκίμια (take-home essays) στα οποία τους ζητείται να επιδείξουν μία σειρά από στοιχεία με βάση τα οποία αξιολογούνται, όπως για παράδειγμα το βαθμό στον οποίο: μπορούν να ανταποκριθούν σε συγκεκριμένα ερωτήματα παρέχοντας κατάλληλα εμπειριστατωμένες απαντήσεις, μπορούν να συνθέσουν τις ιδέες τους με συνοχή, έχουν αφομοιώσει το πρωτογενές και δευτερογενές υλικό που έχουν διδαχθεί.

- Στα πλαίσια της ενθάρρυνσης της ανάπτυξης της αυτόνομης σκέψης, σε αρκετές περιπτώσεις οι φοιτητές/φοιτήτριες ενθαρρύνονται να αναπτύξουν και να διατυπώσουν με την καθοδήγηση του/της διδάσκοντα/διδάσκουσας τα δικά τους ερευνητικά ερωτήματα στα οποία να εργαστούν. Αυτή είναι μία ιδιαίτερα παραγωγική διεργασία που σταδιακά οδηγεί τους/τις φοιτητές/φοιτήτριες στην κατεύθυνση της καθοδηγούμενης έρευνας. Η τεχνική αυτή χρησιμοποιείται κυρίως στα μαθήματα επιλογής και ως επί το πλείστον στα πλαίσια της τελικής εξέτασης.

- Επίσης, στα μαθήματα επιλογής, ένας άλλος τρόπος αξιολόγησης που χρησιμοποιείται είναι η προφορική παρουσίαση (ατομική ή ομαδική). Σε όλες τις περιπτώσεις, οι παρουσιάσεις σκοπό έχουν την επίτευξη μίας σειράς στόχων που δεν εξυπηρετούνται μέσω άλλων τεχνικών αξιολόγησης, όπως για παράδειγμα: την ανάπτυξη της ικανότητας των φοιτητών/φοιτητριών να παρουσιάζουν τις ιδέες τους ενώπιον ακροατηρίου, όπως της ικανότητας να ανταποκρίνονται σε σχετικές ερωτήσεις στη μετέπειτα συζήτηση. Ιδανικά, οι παρουσιάσεις προάγουν την έκφραση και ανταλλαγή ιδεών ανάμεσα στους φοιτητές/φοιτήτριες και είναι το αποτέλεσμα μίας οργανικής διαδικασίας ανάμεσα στους φοιτητές και το/τη διδάσκοντα/διδάσκουσα. Οι ομαδικές παρουσιάσεις έχουν το επιπρόσθετο πλεονέκτημα ότι προάγουν την εκτός της τάξης ανταλλαγή ιδεών ανάμεσα στους φοιτητές.

Ιδιαίτερα σημαντική η προσφορά στους/στις φοιτητές/φοιτήτριες ξεκάθαρης και λεπτομερούς ανατροφοδότησης, η οποία μπορεί να έχει τη μορφή:

- παροχής σχολίων, όχι μόνο καταληκτικών αλλά και επί μέρους.
- παροχής πίνακα αξιολόγησης με αναλυτική λίστα των κριτηρίων αξιολόγησης και κατάσταση της βαθμολογίας που έχει λάβει ο/η φοιτητής/φοιτήτρια σε κάθε σημείο.

Τέλος, στα πλαίσια της ολοκληρωμένης ανατροφοδότησης είναι εξαιρετικά σημαντική η αξιοποίηση των ωρών γραφείου και η ενθάρρυνση της επικοινωνίας ανάμεσα στους/στις φοιτητές/φοιτήτριες και το/τη διδάσκοντα/διδάσκουσα, ούτως ώστε να δίνονται οι απαραίτητες διευκρινίσεις εκεί όπου χρειάζονται και να γίνεται η απαραίτητη συζήτηση που θα βοηθήσει το/τη φοιτητή/φοιτήτρια να δει πέρα από το βαθμό και θα οδηγήσει στην πορεία βελτίωσης και ανάπτυξης!